

TR Index

TR Dizin

Ahmet Aslan^{1*}

^{1.} Acta Medica Alanya Editörü

ABSTRACT:

Checking and indexing of scientific journals in Turkey have started with the establishment of TUBİTAK in 1963. It has gained significant momentum by the National Database (NB) development in 1993, and full access to indexed articles as online have been provided since 2003. Nomenclatures as TUBİTAK-ULAKBİM National Medical Database / Turkish Medical Directory are combined under the name of TR Index since 2013 and continues as the same term in current time. Indexed journals in TR Index has increased day by day and reached to 842 as of 2018. The most important contribution of TR Index to Turkish science is to form scientific standartization about publication.

ÖZ:

Türkiye'de bilimsel dergilerin denetimi ve dizinlenmesi çalışmaları 1963 yılında TUBİTAK'ın kurulmasıyla başlamış, 1993 yılında Ulusal Veri Tabanları (UVT)'nin geliştirilmesi ile önemli bir ivme kazanmış ve 2003 yılından itibaren dizinlenen makalelere tam olarak online ulaşımın sağlanmıştır. TUBİTAK-ULAKBİM Ulusal Tıp Veritabanı / Türk Tıp Dizinini olarak geçen ifadeler 2013 yılından itibaren TR Dizin adı altında tek bir ifadeyle birleştirilerek günümüzde bu haliyle devam etmektedir. TR dizinde ki dergi sayısı her geçen yıl artarak 2018 yılında 842 ye ulaşmıştır. TR dizinin Türk bilim dünyasına yaptığı en büyük katkı yayıncılık alanında bilimsel bir standartizasyon meydana getirmek olmuştur.

Geliş Tarihi: 31.01 2019 Kabul Tarihi: 06.04.2019 Yayınlanma Tarihi: 23.04.2019

*Sorumlu Yazar: Ahmet Aslan, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji AD, Alanya, Türkiye
Tel: +905056462411 e-mail: ahmet.aslan@alanya.edu.tr ORCID:0000-0001-5797-1287

Dizin; her türlü yayın ve/veya kayıt üzerindeki kavramların, konuların, kelimelerin yerini gösteren sistematik bir rehberdir [1]. Ulusal ve Uluslararası indeksler, belirli kriterlere göre taradıkları/kapsamlarına aldıkları dergi içeriklerini belirli aralıklarla ve çeşitli yöntemlerle okuyucularına duyuran bir nevi veri tabanlarıdır [2]. Ülkemizde birçok alanda olduğu gibi sağlık alanında da bilim insanlarına ait akademik yükseltmeler için önemli indeksler kapsamındaki dergilerde özgün makaleler yayınlanması gerekmektedir [3]. TUBİTAK-ULAKBİM tarafından geliştirilen TR Dizin, Fen ve Sosyal Bilimler alanlarında: Tıp, Mühendislik ve Temel Bilimler, Sosyal ve Beşeri Bilimler, Yaşam Bilimleri ve Hukuk olmak üzere 5 ayrı temel konu alanında makaleler içeren bibliyografik / tam metin bir veri tabanıdır [4].

Tarihçe:1963 yılında kurulan TUBİTAK'ın ilk belgeleme süreci "Key To Turkish Science Medicine" ile başlamıştır [5]. Dünya genelinde en eski indekslerden birisi olan ve 1879'dan beri tıbbi bilimsel dergileri dizinleyen Index Medicus [2] gözönüne alınırsa yaklaşık bir asır geciktiğimiz görülecektir. Süreli yayınların denetimi amacıyla, 1974-1980 yılları arasında TUBİTAK tarafından Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanan "Aylık Duyuru Bülteni" projesi başlatılmış ve 1980 yılında otomasyona geçirilmesi için ortak proje geliştirilmiştir. TUBİTAK tarafından 1993 yılında Ulusal Veri Tabanları (UVT) geliştirilmiştir: 1-Temel Bilimler ve Mühendislik, 2- Tıp, 3- Tarım ve Biyoloji veri tabanı. Takip eden süreçte; 1996 tarihinde yapılan bir protokol ile TUBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) oluşturulmuştur. 1994 yılında TUBİTAK Sağlık Bilimleri Araştırma Grubu bünyesinde;

“Türk Tıp Dizini Oluşturma Kurulu” çalışmalarına başlamıştır. “Türk Tıp Dizini”, 1993-1997 yıllarında basılı olarak yayınlanmış, 1996 yılında elektronik ortama aktarılmaya başlanmış ve 1998 yılından itibaren ULAKBİM web sayfalarında internet ortamında araştırmacıların kullanımına sunulmuştur [5]. Daha sonra 2000 yılından itibaren makalelerin Türkçe ve Yabancı dildeki özlere internet ortamına aktarılmaya başlanmış ve 2003 yılından itibaren tüm makalelerin tamamı özlere ile birlikte veri tabanında yerini almıştır [6]. Türk Tıp Dizininde yer alan dergi sayısı 1993 yılında 43 ile başlamış, 1996 yılında 52 dergi ve 1570 makale dizinlenmiş iken, bu sayı 2002 yılında 3377 makale ve 92 dergiye ulaşmıştır [6]. Bu gün 2018 yılı itibarıyla TR dizindeki dergi sayısı tüm alanlarda 842’dir [7].

Türk Tıp Dizin’inin yaptığı en büyük katkı, “Dergilerin Türk Tıp Dizin’ine alınma kriterleri”ndeki bağlayıcı hükümler olmuştur. Böylece, Türkiye’deki yayıncılık alanı standartlarının gelişmesine katkı sağlamıştır. 1994’ten bu yana, Türk Tıp Dizin veri tabanına hakemsiz hiçbir dergi alınmamıştır [8]. Dizin çalışmalarının çevrimiçi ortama aktarılmasında Amerikan Ulusal Tıp Kütüphanesi formatı örnek alınmıştır [1]. Dizine alınma kriterleri, Tıp dergi yayıncılığına en azından “standartlara uyma” kaygısı getirerek bir çıkış açmıştır [9]. ULAKBİM tarafından oluşturulan TR Dizin; 2013 yılı sonuna kadar Ulusal Veri Tabanları-UVT adıyla yürütülmüştür. TR Dizin kapsamında dizinlenen dergiler, 2016 yılı başında, ÜAK Başkanlığı tarafından Doçentlik Başvuru Şartları’nın "Ulusal Makale" maddesinde değerlendirme kapsamına alınmıştır [10]. ULAKBİM 2018 yılında bilim insanlarına online ulaşım olanağı sağlayan web sayfasında TR Dizin yeni bir arayüzü hizmete sunmuştur. İki ana kısımdan oluşan TR Dizin’e arama arayüzü ve Online Dergi İzleme Sistemi (ODİS) yeni özellikler eklenmiş, süreçlerde iyileştirmeler gerçekleştirilmiştir [11].

TR Dizin Ülkemizdeki bilimsel dergi standartlarının geliştirilmesi bakımından önemli mesafe katetmiş olmasına rağmen Türkiye kaynaklı Ulusal ve Uluslararası dizinlerde yer alan dergi ve makale sayımız benzer diğer ülkeler ile kıyaslandığında hala yeterli düzeyde değildir [3]. Ayrıca özellikle uluslararası dizinlerde çok atıf alan ve çok okunan kaliteli yayın sayımız azdır. Diğer yandan Ülke-

mizde aktif olarak kullanılan kapsamlı bir atıf indeksi henüz geliştirilmemiştir.

Acta Medica Alanya dergisi, gerekli yasal ve akademik prosedürleri tamamlayarak kurulmuş, bağımsız, önyargısız, tarafsız hakemlik sistemi kullanan, ulusal ve uluslararası saygın indekslere girmeyi hedefleyen bilimsel bir dergidir [12]. Dergimiz TR dizin kriterlerini yerine getirmiş ve 2019 yılı başında sonuçlandırılan değerlendirme ile 2017 ilk sayısından itibaren TR Dizin’e kabul edilmiştir [7]. Bu süreçte katkıda bulunan; Yazarlara, Hakemlere, Editörler Kurulu ve Yayın Kurulumuza teşekkür ederim. Acta Medica Alanya, TR Dizin standartlarına önem vermekte ve geliştirilmesini desteklemektedir. Ayrıca TR Dizin’in bibliyografik/tam metin veri tabanı olmasının yanı sıra kapsamlı bir Ulusal Atıf İndeksi geliştirilmesini de desteklemektedir. Başlangıcından bu yana TR Dizin gelişmesine katkıda bulunan değerli bilim insanlarımıza, ULAKBİM TR Dizin çalışanlarına ve Komisyon Üyelerine özverilerinden dolayı teşekkür eder saygılar sunarım.

KAYNAKLAR

1. Soyuyüce E, Hünkar T, Tabanlıoğlu S. Veri Tabanı Nedir ? Veri Tabanının Oluşum Süreci. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 1. Ulusal Sempozyum, 28 Mart 2003 Ankara. <http://lvt.ulakbim.gov.tr/tip/sempozyum1/ebrutugbasibel.pdf>
2. Asan A. [International Journal Indexes, Importance and Status of Turkey Journals: Part 1: Scientific Journal Indexes.] Turkish. Acta Med. Alanya 2017;1(1):33-42.
3. Asan A. [International Journal Indexes, Importance and Status of Turkey Journals: Part 2: Situation of Turkey.] Turkish. Acta Med. Alanya 2017;1(1):43-54.
4. <https://cabim.ulakbim.gov.tr/tr-dizin/tr-dizin-sikca-sorulan-sorular/> Erişim: 23.04.2019
5. Yılmaz O, Yıldızeli A. Türk tıp Dizin. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık, 2008, Ankara.
6. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık. Ed Yılmaz O, Tübitak matbaası. 2003, Ankara.
7. <https://trdizin.gov.tr/statistics/listAcceptedJournals.xhtml> Erişim: 23.04.2019
8. Yıldızeli A, Dener Hİ. Danışmanlık ve "Türk Tıp Dizin" Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık, 2012, Ankara.
9. Yılmaz O. Türk Tıp Dizin. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık, 2012, Ankara.
10. <http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/haber/ulakbim-tr-dizin-dergileri-docentlik-basvuru-sartlarina-dahil-edildi> Erişim:23.04.2019.
11. <https://cabim.ulakbim.gov.tr/tr-dizin/> Erişim: 23.04.2019
12. Pınarbaşı A. [Acta Medica Alanya: Alanya Medical Journal] Acta Med. Alanya 2017;1(3):1-2. DOI: 10.30565/medalanya.366264

How to cite this article/Bu makaleye atıf için:

How to cite this article/Bu makaleye atıf için:
Ahmet A. [TR İndex] Acta Med. Alanya
2019;3(1):1-2. [Turkish] DOI: DOI:10.30565/
medalanya.557393